

Συλλογές κυπριακών νομισμάτων στο Διαδίκτυο:
μια νέα εποχή ανοιχτής πρόσβασης στο υλικό των μουσείων

Δρ Ευαγγελινή Μάρκου
Κύρια Ερευνήτρια
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Η εξέλιξη της τεχνολογίας, και η συνεχής ενασχόληση των επιμελητών των μουσείων και των βοηθών τους με την ψηφιοποίηση των συλλογών, προσφέρει τη δυνατότητα στον σύγχρονο ερευνητή να εντοπίσει σήμερα έναν σημαντικό αριθμό αρχαιολογικών αντικειμένων στο διαδίκτυο.

Τα τελευταία χρόνια μάλιστα, οι πληροφορίες που συνοδεύουν τα αντικείμενα αυτά δεν περιορίζονται στην εικόνα και τον αριθμό ευρετηρίου των ψηφιοποιημένων αντικειμένων, αλλά εμπλουτίζονται διαρκώς με πλήρεις περιγραφές, διαστάσεις, εικόνες υψηλής ανάλυσης των διαφορετικών όψεων και – εξαιρετικά σημαντικό -, με συναφή βιβλιογραφία.

Για τον ερευνητή της αρχαιότητας, ο οποίος στο παρελθόν θα χρειαζόταν να αποστείλει πληθώρα επιστολών σε μουσεία, προκειμένου να εντοπίσει το υλικό που αφορούσε στη μελέτη του, η αναζήτηση στο διαδίκτυο έχει ένα εξαιρετικά σημαντικό όφελος στην εξοικονόμηση πολύτιμου χρόνου. Με την προϋπόθεση ότι οι ταυτίσεις και οι περιγραφές είναι σωστές, ο εντοπισμός των ευρημάτων είναι άμεσος και η ενδεχόμενη επίσκεψη στο εκάστοτε μουσείο για επιτόπια έρευνα μπορεί να οργανωθεί υπό τις ιδανικότερες συνθήκες.

Οι συλλογές νομισμάτων, τα οποία αποτελούν κομμάτι των συλλογών αρχαιοτήτων που βρίσκονται διασπαρμένες σε μουσεία σε ολόκληρο τον κόσμο, έχουν ωφεληθεί ιδιαίτερος μέσα από τις εξελίξεις της τεχνολογίας και από την ελεύθερη πρόσβαση και χρήση του αρχαιολογικού υλικού.

Σε αυτό συντέλεσε αρχικά η φύση των αντικειμένων αυτών. Το μικρό μέγεθος των νομισμάτων επιτρέπει τόσο την ταυτόχρονη σάρωση πολλών αντικειμένων, όσο και την φωτογράφησή τους ακόμη και σε έναν περιορισμένο χώρο, με τη βοήθεια μιας σταθερής φωτογραφικής μηχανής. Επιπροσθέτως, για την πλήρη φωτογραφική τεκμηρίωση ενός νομίσματος, δύο μόνο φωτογραφίες, μια για κάθε όψη, αρκούν. Τέλος, η προσθήκη ελάχιστων πεδίων (όπως αυτά της εκδίδουσας αρχής, του βάρους και της σύντομης περιγραφής των δύο όψεων), επαρκούν για μια πρώτη ταύτιση και αναζήτηση, παρότι τα πεδία μπορούν να εμπλουτιστούν με πολλές ακόμη σημαντικές πληροφορίες.

Στον αντίποδα αυτής της εύκολης καταλογογράφησης θα πρέπει να προστεθεί ο σημαντικός αριθμός των νομισμάτων που διασώζονται σήμερα (λαμβάνοντας υπόψιν τις διαφορετικές πόλεις ή βασιλείς που τα εξέδωσαν, τα διαφορετικά μέταλλα, τις διαφορετικές υποδιαιρέσεις, αλλά και τις διαφορετικές χρονολογικές περιόδους), αλλά και οι δυσκολίες σε πολλές περιπτώσεις της ταύτισής τους από τα ίδια τα μουσεία, τα

οποία συχνά στηρίζονται σε παλαιότερες – και ενδεχομένως εσφαλμένες ταυτίσεις – όταν δεν προκύπτει η δυνατότητα επανεξέτασης ενός υλικού, λαμβάνοντας υπόψιν την πρόσφατη βιβλιογραφία.

Τα νομίσματα που εκδόθηκαν από τους βασιλείς της Κύπρου κατά τους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους, καθώς και τα νομίσματα που εκδόθηκαν σε νομισματοκοπεία της Κύπρου από τους βασιλείς και τους αυτοκράτορες των ελληνοιστικών και ρωμαϊκών χρόνων, είναι σημαντικά σε αριθμό και εμφανίζουν μεγάλη ποικιλία σε τύπους και υποδιαίρεσεις.

Στις διαδικτυακές πλατφόρμες των μουσείων μπορεί κανείς να αναζητήσει κυπριακά νομίσματα προσθέτοντας απλά στο πεδίο της αναζήτησης της εκδίδουσας αρχής την Κύπρο ή μια από τις πόλεις βασιλεία ή έναν από τους βασιλείς τους. Επειδή συχνά ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να έχει προστεθεί το εκάστοτε όνομα βασιλέα ή νομισματοκοπείου διαφοροποιείται (για παράδειγμα Amathus ή Amathous για την Αμαθούντα), είναι σημαντικό ο επισκέπτης να εκμεταλλεύεται τις προεπιλεγμένες λίστες για να εξασφαλίσει το ότι θα εντοπίσει το υπάρχον υλικό.

Οι πλουσιότερες συλλογές εντοπίζονται οπουδήποτε στην Κύπρο (όπου όμως η ψηφιοποίηση του υλικού του Τμήματος Αρχαιοτήτων περιορίζεται προς το παρόν για εσωτερική χρήση και δεν είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο) και στα μουσεία των ακόλουθων χωρών, τα οποία συνοψίζονται όπως ακολουθεί:

Αυστρία

Βιέννη

Kunsthistorisches Museum : <https://www.ikmk.at/home?lang=en>

Γαλλία

Παρίσι

Bibliothèque Nationale de France, Département des Monnaies, Médailles et Antiques :

Γερμανία

Βερολίνο

Münzkabinett, Staatliche Museen zu Berlin:

<https://ikmk.smb.museum/home?lang=en>

Ελλάδα

Αθήνα

Νομισματική Συλλογή της Alpha Bank:

<http://www.alphanumismatics.gr/index.aspx?lang=en>

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

Νέα Υόρκη

The American Numismatic Society: <http://numismatics.org/search/>

The Metropolitan Museum of Art: <https://www.metmuseum.org/art/collection>

Ηνωμένο Βασίλειο

Κείμεριτζ

The Fitzwilliam Museum, Department of Coins and Medals:

<https://collection.beta.fitz.ms>

Λονδίνο

The British Museum: <https://www.britishmuseum.org/collection>

Οξφόρδη

The Ashmolean Museum: <https://www.ashmolean.org/heberden-coin-room>

Κύπρος

Λευκωσία

Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζίης Κύπρου: [https://www.boccf.org/el-](https://www.boccf.org/el-GR/museums-and-collections-gr/museum-and-collection-gr/browse_collection/)

[GR/museums-and-collections-gr/museum-and-collection-gr/browse_collection/](https://www.boccf.org/el-GR/museums-and-collections-gr/museum-and-collection-gr/browse_collection/)

Σουηδία

Στοκχόλμη

Museum of Mediterranean and Near Eastern Antiquities :

<http://collections.smvk.se/carlotta-mhm/web>

Προέλευση εικόνας: <http://kyprioscharacter.eie.gr/en/cyprus-coins/details/A7184>